

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060304

DOM
2023-06-02
Stockholm

Mål nr
P 345-22

Sid 1 (7)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-12-16 i mål nr P 1884-21, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. L.C.S.
2. R.C.S.
3. S.E.
4. A.P.
5. J.P.
6. P.P.

Ombud för 1–6: Advokat J.H.

Motpart

1. Laholms kommun
2. Muscle Fastigheter AB

Dok.Id 1907505

Postadress Box 2290 103 17 Stockholm	Besöksadress Birger Jarls Torg 16	Telefon 08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se	Telefax	Expeditionstid måndag – fredag 09:00–16:30
---	---	---	----------------	---

SAKEN

Detaljplan för del av A, Mellbystrand i Laholms kommun _____

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljö-
överdomstolen kommunfullmäktiges i Laholms kommun beslut den 30 mars
2021, § 28, dnr 2019-000128, att anta detaljplan för del av A, Mellbystrand i
Laholms kommun.

_____

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

L.C.S., R.C.S., S.E., A.P., J.P. och P.P. (klagandena) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva planbeslutet.

Laholms kommun (kommunen) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Klagandena och kommunen har i Mark- och miljööverdomstolen i allt väsentligt åberopat samma omständigheter och utvecklat sin talan i överensstämmelse med vad som framgår av mark- och miljödomstolens dom.

Klagandena har i Mark- och miljööverdomstolen ingett utdrag från ”Befolkning och sysselsättning i Laholms kommun” utgiven av Planeringskontoret hos kommunen, utvisande befolkningsutvecklingen i Mellbystrands och Skummeslövsstrands tätorter.

Muscle Fastigheter AB, som berörs av detaljplanen, har inkommit med yttrande och anfört bl.a. att det är av stor vikt att detaljplanen går igenom. Det finns stort behov av mark i Halland och lokaliseringen av denna är optimal för t.ex. logistikverksamhet i närheten av E6.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Den 30 mars 2021 antog Laholms kommun detaljplan för del av A med flera, etapp 2 och 3 av Mellby industriområde i Mellbystrand. Av den ärendebeskrivning som hör till beslutet framgår bl.a. följande. Området planläggs för större sammanhängande industrifastigheter samt för kontor och verksamheter med begränsad omgivningspåverkan i närheten av befintliga bostäder. Sträckningen där Tippvägen i dag går planläggs som parkmark där gång- och cykelväg ska anläggas. Gång- och cykelvägen ansluter till Mellbystrand via en befintlig gång- och cykeltunnel under E6:an. Längs med den östra plangränsen planläggs mark som natur, vilket även

ska tillgodose behovet av att samla upp och fördröja dagvatten genom att en dagvattendamm anläggs.

Ett antal kringboende överklagade antagandebeslutet och gjorde bl.a. gällande att detaljplanen innebar ett ianspråktagande av bruksningsvärd jordbruksmark och att dagvattenhanteringen var bristfällig. När det gällde dagvattenhanteringen fanns det osäkerhetsfaktorer när det gällde föroreningsmängden och det sätt på vilket detaljplanen löst frågan om bortledning av dagvatten vid extrem nederbörd. För att åstadkomma avledning i sådant fall hade i planbeskrivningen angetts att detta skulle ske genom klok höjdsättning inom planområdet och att gatunätet skulle förläggas lägre än kvartersmarken. Det borde dock, enligt klagandena, fastslås i planbestämmelser hur bebyggelsen skulle ske för att hantera extrem nederbörd. Vidare framförde klagandena att planen inte uppfyllde kraven i 2 kap. 6 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, att det inom området fanns skyddsvärda arter som ytterligare måste analyseras, att planen inte uppfyllde kraven på en god trafikmiljö, att planen inte tog hänsyn till det ökande bullret som blir effekten av planen samt att planen skulle orsaka betydande olägenhet för de kringboende.

Mark- och miljödomstolen avslag överklagandena och bedömde sammantaget att kommunen hade handlagt planärendet på ett formellt riktigt sätt och att antagandebeslutet inte stred mot någon bestämmelse i PBL på sätt som anförts av klagandena eller som framgått av omständigheterna och som skulle motivera upphävande av kommunens beslut. Enligt domstolen hade kommunen hållit sig inom det handlingsutrymme som PBL ger.

Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning i alla delar utom när det gäller hur dagvattenhanteringen behandlats i planen. Frågan i målet är om höjdsättningen inom planområdet, med angivande av hur gatunätets höjdläge ska förhålla sig till kvartersmarken, har uttryckts på ett tillräckligt tydligt sätt i detaljplanen.

Enligt 4 kap. 5 § 2 PBL ska kommunen i en detaljplan bestämma användningen och utformningen av allmänna platser som kommunen är huvudman för. Av förarbetena till motsvarande bestämmelse i den äldre plan- och bygglagen (1987:10) framgår att detta obligatoriska krav bl.a. är föranlett av att kommunen får ta ut ersättning av fastighetsägare för gatukostnader och att det därför är angeläget att sakägare får inflytande på utformningen och utförandet av den mark för allmän plats som berör dem. Vidare framgår att med utformning avses bestämmelser om bl.a. höjdläge för gatumark (prop. 1985/86:1 s. 563). I Boverkets handbok anges att om det finns behov av att reglera markförhållandena för att dagvattenhanteringen ska kunna lösas, kan kommunen i detaljplan införa bestämmelser om markens höjd och lutning genom angivande av plushöjder i detaljplanen (se avsnittet Dagvatten vid detaljplaneläggning på Boverkets webbplats PBL kunskapsbanken).

Enligt 4 kap. 32 § andra stycket PBL ska den avsedda regleringen av bebyggelsen, byggnadsverk och miljön i övrigt tydligt framgå av planen. Enligt bestämmelsens tredje stycke får en detaljplan inte vara mer detaljerad än vad som behövs med hänsyn till planens syfte. Det s.k. tydlighetskravet motiveras av att allmänhetens intresse för, och möjligheterna till delaktighet i, planärenden i stor utsträckning är beroende av handlingarnas utförande och informationens innehåll. Detaljplanen måste därför utformas på ett sådant sätt att medborgarinflytandet verkligen kan få en reell innebörd (prop. 1985/86:1 s. 166). Då den blivande miljön inte kan utläsas enbart genom detaljplanen behöver bestämmelserna i 4 kap. 32 § PBL läsas tillsammans med bl.a. 4 kap. 33 § andra stycket PBL som anger att den planbeskrivning som hör till planen ska innehålla det illustrationsmaterial som behövs för att förstå planen.

I den dagvattenutredning som legat till grund för planen anges bl.a. följande. Vid extrem nederbörd klarar inte det konventionella ledningssystemet att ta hand om de stora vattenvolymer som då blir aktuella. Det innebär att allt vatten som inte får plats i dagvattenledningarna således avrinner ytledes. För att minimera skador på befintliga fastigheter nedströms industriområdet föreslås en klok höjdsättning inom planområdet – att gatunätet förläggs lägre än kvartersmark. Gator kan fungera som skyfallsleder om de höjdsätts klokt. Gatunätet bör ligga 0,3 m lägre än kvartersmark för att kvartersmarken inte ska översvämmas. Till utredningen har bilagts en karta varav

framgår vilken höjdsättning som bör göras. I kartan anges de plushöjder som bör gälla. Av dagvattenutredningen framgår vidare att ett klimatanpassat 100-årsflöde kräver magasinering av 25 000 m³ vatten. Genom att sänka befintliga marknivåer i naturområdet längst ner i områdets sydöstra del kan denna volym fördröjas där, förutsatt att dagvattnet leds dit via gatunätet.

I planbeskrivningen återges vad som anges i dagvattenutredningen med tillägget att gatorna ska utformas med ett dike som ska ta om hand det egna dagvattnet vid 10-års regn, men att gatorna även ska höjdsättas så att skyfall kan omhändertas och ledas mot dagvattendammen i sydöst.

Av handlingarna i målet kan utläsas att området i fråga är flackt och bestående av åkermark/ängsmark. Det framgår av utredningen att det konventionella ledningssystemet inte klarar av att hantera extrem nederbörd. För att komma tillrätta med detta och för att minimera skador på befintliga fastigheter nedströms industriområdet har i planbeskrivningen angetts att det ska göras en klok höjdsättning inom planområdet och att gatunätet förläggs lägre än kvartersmark. Detaljplanen saknar dock plushöjder för att reglera marknivån. Genom att i planbeskrivningen endast ange att det ska göras en ”klok höjdsättning” har det i planen inte närmare preciserats hur gatunätet i höjdläge ska förhålla sig till kvartersmarken. Angivande av plushöjder är något som enligt dagvattenutredningen uppenbarligen anses vara önskvärt mot bakgrund av den karta med förslag till gatunivåer som bilagts utredningen.

Mot bakgrund av att området är flackt och att det konstaterats att extrem nederbörd inte kan tas om hand av det konventionella ledningssystemet borde det på ett tydligare sätt, med exempelvis plushöjder, i detaljplanen angetts hur kvartersmarken ska förhålla sig till gatunätet (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 16 maj 2014 i mål nr P 8833-13). Klagandenas fastigheter är belägna på sådant sätt att de kan komma att påverkas negativt om höjdförhållandet mellan gatunätet och kvartersmarken inte blir lämpligt. Även den avsedda bebyggelsen inom kvartersmarken skulle kunna skadas om höjdsättningen blir olämplig. Höjdsättningen av gatunätet borde därför komma till tydligt uttryck i planen genom planbestämmelser. Under dessa förhållanden finner

Mark- och miljööverdomstolen att planhandlingarna inte uppfyller kraven i 4 kap. 5 och 32 §§ PBL och att kommunens beslut att anta detaljplanen därför ska upphävas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Gösta Ihrfelt, referent, tekniska rådet Johan Hjalmarsson samt hovrättsrådet Katarina Welin.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-12-16
meddelad i
Vänernsbor

Mål nr P 1884-21

PARTER

Klagande

1. L.B.

2. L.C.S.

3. R.C.S.

4. S.E.

5. J.F.

6. J.J.

7. A.P.

8. J.P.

9. P.P.

Ombud för 1-9: Advokat J.H.

10. Den Goda Jorden, A-M.L.

Motpart

Laholms kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktige i Laholms kommuns beslut den 30 mars 2021, § 28, i ärende nr 2019-000128, se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för del av A, Mellbystrand i Laholms kommun _____

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

_____

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Laholms kommun beslutade den 30 mars 2021, § 28, att anta detaljplan för del av A med flera, etapp 2 och 3 av Mellby industriområde i Mellbystrand. Syftet med detaljplanen är enligt beslutets ärendebeskrivning att utvidga befintligt verksamhetsområde och skapa större sammanhängande industrifastigheter som tillåter ett varierat utbud av verksamheter. Syftet är också att ändra detaljplanen för Mellby industriområde etapp 2 för att möjliggöra en flexiblare plan avseende vägdragning och fastighetsbildning samt att skapa en gemensam dagvattenhantering.

Beslutet att anta detaljplanen har överklagats till mark- och miljödomstolen av L.B., L.C.S., R.C.S., S.E., J.F., J.J., A.P., J.P., P.P. och föreningen Den Goda Jorden.

YRKANDEN M.M.

L.B., L.C.S., R.C.S., S.E., J.F., J.J., A.P., J.P. och **P.P.** har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva kommunfullmäktiges beslut att anta detaljplanen. De har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan.

De är ägare till de fastigheter som ligger omedelbart öster om planområdet. Fram till granskningen omfattades även **B**, **D** samt **C** av planområdet, men efter samråd med länsstyrelsen och pga. det alltför korta riskavståndet till väg 518 beslutade kommunen att fastigheterna skulle utgå ur planen. Vad gäller **E** så ska den enligt en detaljplan som vann laga kraft 2012 bebyggas med sammanlagt 16 bostadshus, mittemot planområdet på andra sidan väg 518. Aktuell detaljplan avser utvidgning och ändring av ett befintligt industriområde, beläget mellan E6:an och väg 518. Området är i dag jordbruksmark och i och med planen kommer man i stället att omvandla den till framförallt industrimark, men även till viss del detaljhandel, kontor och verksamheter utom handel med skrymmande varor.

De har under samråd och granskning framfört ett stort antal synpunkter på detaljplanen. Kommunen har inte tagit hänsyn till deras synpunkter, framförallt vad gäller höjden på bebyggelsen inne i planområdet och risken för störningar därifrån. Vidare innehåller detaljplanen inte de redovisningar och utredningar man kan kräva för att kunna bedöma konsekvenserna av planen. Detta gäller framförallt en bristande utredning och redovisning av vilken trafikmängd som kan uppstå på väg 518 och hur denna ska hanteras, men även avsaknaden av vettiga illustrationer som visar hur planområdet kommer att se ut sett från deras fastigheter. Den bristande utredningen och den negativa påverkan på deras enskilda intressen medför att planen ska upphävas. Förutom deras enskilda intressen kan de även konstatera att ett antal tunga allmänna intressen talar för att detaljplanen ska upphävas.

Ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark

Detaljplanen innebär att ca 60 hektar brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för annan verksamhet. Jordbruksmarken är av kvaliteten 5 (av 10). Enligt 3 kap. 4 § första stycket miljöbalken är jord- och skogsbruk av nationell betydelse. Enligt paragrafens andra stycke får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Vid exploatering av sådan här brukningsvärd jordbruksmark måste det således dels vara fråga om ett väsentligt samhällsintresse, dels måste det utredas om inte en lokalisering på ett tillfredsställande sätt kan ske på annan mark (se prop. 1985/86:3 s 158). Med brukningsvärd jordbruksmark avses mark som med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion (se prop. 1985/86:3 s. 158 och 1997/98:45 Del 1 s. 239 ff). I detta fall torde det vara ostridigt att det är fråga om brukningsvärd mark, även om kommunen säger i planbeskrivningen att den är "blöt och svårodlad" och att den "troligen medför sämre avkastning än andra jordbruksmarker med samma klassning". Stöd för detta påstående synes saknas.

Brukningsvärd jordbruksmark får således tas i anspråk endast för ett s.k. väsentligt samhällsintresse. Vad som utgör väsentligt samhällsintresse finns inte klart och tydligt definierat. I förarbetena anges som exempel på väsentliga samhällsintressen bostadsförsörjningsbehovet, intresset av att kunna lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra, att skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem samt att säkerställa viktiga rekreationsintressen (prop. 1985/86:3 s. 53). Jordbruksverket har vidare i sin rapport "Kommunens arbete med jordbruksmarkens värden - ett stödverktyg" fört ett resonemang kring frågan och har därvid tagit som exempel bostadsutbyggnad, sjukhus, reningsverk och forskningsanläggning. Jordbruksverket anför vidare i sin skrivelse att "En generell princip skulle kunna vara att intressen som främst är av privat intresse bara kan utgöra väsentliga samhällsintressen i väldigt speciella fall". I rättspraxis har t.ex. utbyggnad av vindkraftverk ansetts utgöra ett sådant väsentligt samhällsintresse som motiverar ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark (se t.ex. MÖD 2010:38 och MÖD 2018-11-09 i mål nr P 8280-17). Av speciell betydelse för den bedömningen har då varit att vindkraften bedömts kunna bidra till uppnåendet av miljöbalkens mål om en hållbar utveckling, samt även att lagstiftaren har betonat vindkraftens betydelse för att nå nationella och internationella miljömålsättningar (prop. 2008/09:146 s. 27). Vidare har t.ex. nybyggnation av bostadshus bedömts utgöra ett väsentligt samhällsintresse, på så sätt att det utgör ett led i den bostadsutveckling som kommunen i sin översiktsplan lyft fram ett behov av (MÖD 2019-01-16 i mål nr P 3809-18).

Etableringen eller utvecklingen av ett industriområde har inte per automatik samma samhällsintresse som t.ex. etablering av vindkraft eller nya bostäder. Tvärtom finns det enligt deras mening mycket som tyder på att etableringen av industriområdet främst tillgodoser enskilda intressen i form av industrierna och näringsidkarna. Kommunen har anfört att det skulle vara ett väsentligt allmänt intresse bl.a. med hänvisning till att det tillkommer nya arbetstillfällen, att kommunen och dess företag kan bli konkurrenskraftigare och att "detta bidrar till en ekonomisk hållbarhet, men även en social hållbarhet då det ökar möjligheterna för arbetssökande att hitta jobb inom kommunen", samt att "arbetsplatserna skapas i nära anslutning till kommunens största orter; Laholm, Mellbystrand och Skummeslövsstrand/Skottorp". Att

det tillkommer ytterligare arbetstillfällen är givetvis bra, men det i sig är inte ett sådant väsentligt allmänt intresse som finns omnämnt i förarbetena. Om det skulle utgöra ett väsentligt allmänt intresse skulle man i princip alltid kunna finna motivering för att ta jordbruksmark i anspråk, vilket inte bör ha varit tanken bakom lagstiftningen. De övriga hänvisningar till allmänt intresse som kommunen har gjort, stärkt konkurrenskraft, ekonomisk hållbarhet m.m., är vaga. De ställer sig vidare frågande till påståendet att det skulle ligga ett allmänt intresse i att kunna lokalisera industriområdet just här, med hänvisning till närheten till Laholm, Mellbystrand och Skummeslövsstrand/Skottorp. Även detta påstående är vagt och skälet motiveras inte mer än så. Det finns således inte sådana väsentliga samhällsintressen för detaljplanen, som motiverar att man ianspråkta bruksbar jordbruksmark.

Även om det vore så att fråga är om ett väsentligt samhällsintresse, så krävs att ianspråktagandet, för att vara tillåtet, måste ha omfattats av en bedömning rörande möjligheten att lokalisera den tilltänkta bebyggelsen på annan plats (se MÖD:s domen 19 mars 2019 i mål nr P 5876-18 med där angivna rättsfall). Etablerad rättspraxis är sådan att man från en kommuns sida måste visa konkreta redogörelser för alternativa lokaliseringar. Även om man i ovan nämnda domar från MÖD, P 8280-17 och P 3809-18, fann att vindkraft och bostäder utgjorde väsentliga samhällsintressen, nekades tillstånd till åtgärderna i båda fallen eftersom det inte fanns några konkreta utredningar som visade att det aktuella behovet inte kunde tillgodoses på annan mark. Kommunen har i detta fall redovisat två alternativa placeringar av industriområdet, en utökning av Nyby industriområde och ett "nytt industriområde eller en utökning av befintligt industriområde i kommunens östra delar (exempelvis Knäred eller Hishult)". Vad gäller alternativet Nyby så skulle även det enligt planbeskrivningen ta jordbruksmark i anspråk, dock framgår inte vad det är för jordbruksmark, om den är bruksvärd och vilken klassning den har. Vad gäller alternativet i den östra delen av kommunen är det väldigt vagt formulerat och man vet inte exakt vilken plats det är som kommunen prövar i och med det här alternativet. Detta är en stor brist som gör att det egentligen inte går att värdera alternativet. Kommunen anför beträffande de östra delarna att det tar skogsmark i anspråk och att också skogsmark är skyddad i miljöbalken. Konstateras kan dock att skogsmark

inte har alls samma starka skydd som brukningsbar jordbruksmark, som intar en särställning i miljöbalken. I övrigt har kommunen avfärdat alternativet med att "ny infrastruktur troligen behöver byggas ut", att det "kommer troligen innebära långa avstånd mellan bostad och arbetsplats", att det "troligen kommer innebära att arbetspendling kommer ske med bil" och att läget är mindre konkurrenskraftigt pga. längre avstånd till E6:an (dock att avståndet i och för sig blir kortare till E4:an). De skäl som tagits upp är vaga och inte tillräckligt konkreta och bärkraftiga för att man i stället ska få ianspråkta en så stor yta brukningsbar jordbruksmark som man nu vill göra. Sammanfattningsvis har lokaliseringsutredningen sådana brister att beslutet att anta detaljplanen ska upphävas. Den utredning som gjorts pekar heller inte på att det skulle finnas skäl att få ianspråkta den stora ytan brukningsbar jordbruksmark som man nu vill göra.

Föroreningar och dagvattenhanteringen

Enligt planbeskrivningen ska dagvattensystemet utformas med en sådan kapacitet att det kan samla upp, fördröja och rena dagvattnet innan det släpps ut i Smedjeån. Man konstaterar dock att föroreningsmängderna i dagvattnet kommer variera i stor utsträckning beroende på vilka verksamheter som etableras i området. Länsstyrelsen hade synpunkter på detta vid granskningen och anförde att det är viktigt att dagvatten tas om hand och renas lokalt så att flora, fauna och MKN för de tre recipienterna Smedjeån, Lagan och Laholmsbukten inte påverkas negativt. Länsstyrelsen ansåg att man, för att kunna bedöma påverkan på MKN för vatten, behöver komplettera planhandlingarna med en utförligare beskrivning av vilka föroreningar och mängder som dagvattnet som avleds till Smedjeån kommer att innehålla. Kommunen kompletterade härefter planbeskrivningen och skrev att "För att ge en mycket förenklad version av vilka föroreningsmängder som kan förväntas så används schablonsiffror för vanliga föroreningsmängder i denna typ av industriområde". Vidare angav man att Laholm inte har egna antagna riktvärden för föroreningar i dagvatten och att man därför använder sig av riktvärden från Göteborgs stad som referens. Man angav dock också att osäkerheterna är stora gällande både föroreningsmängderna och reningseffekten. Detta är inte tillfyllest och det är inte visat i planen att en godtagbar

dagvattenhantering är säkerställd. Osäkerhetsfaktorerna vad gäller graden av utsläpp är alltför stora, sett till de naturvärden man har att beakta. Det är inte klarlagt i planen att den uppfyller kraven i dagvattenlagstiftningen och kraven på icke-försämring i EU:s vattendirektiv och den tolkning av detta som EU-domstolen gjorde i den s.k. "Weserdomen". Till detta ska man också lägga att planen anger att konventionella ledningssystem inte klarar av att hantera extrem nederbörd utan att dagvattnet då kommer att avrinna ytledes. För att komma till rätta med detta och för att "minimera skador på befintliga fastigheter nedströms industriområdet" (dvs. deras bostadsfastigheter) föreslås i detaljplanen "klok höjdsättning inom planområdet och att gatunätet förläggs lägre än kvartersmark". Det måste dock fastslås i planbestämmelser hur bebyggelse ska ske för att hantera extrem nederbörd. Så har inte skett i detta fall. Sammantaget är det inte fastställt i planen att det går att uppnå en godtagbar dagvattenhantering.

Riksintresse för naturvård

Områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet ska, enligt 3 kap. 6 § andra stycket miljöbalken, skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Som framgår ovan är Smedjeån, Lagan och Laholmsbukten recipienter för dagvattnet från planområdet. Lagan och Laholmsbukten ingår i ett riksintresse för naturvård och riksintresset anges vara "viktigt eftersom vatten- och strandområdena har ett stort värde för både flora och fauna". Smedjeån i sig har höga naturvärden och anges vara ett nationellt värdefullt vatten, med rödlistade arter som ål, havsnejonöga och flodpärlmussla. Kommunen har inte i detaljplanen säkerställt dagvattenhanteringen på sådant sätt som man kan kräva. I konsekvens med detta har man heller inte säkerställt att man kommer att uppfylla kravet att inte påtagligt skada riksintresset Lagan och Laholmsbukten.

Konsekvenser för naturmiljön och landskapsbilden

Enligt 2 kap. 6 § PBL ska man vid planläggning utforma och placera bebyggelse på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan. Aktuellt område utgör en del av det i dag öppna jordbruksområdet mellan E6:an och väg 518. Intill väg

518 ligger också deras fastigheter. Det kan i och för sig fungera att placera ett industriområde på aktuell plats, sett ur ett naturmiljö- och landskapsbildsperspektiv. Den öppna flacka ytan och det omgivande jordbrukslandskapet ställer dock krav på att den nya bebyggelsen inte blir alltför hög och dominerande. Detta har man dock inte tagit hänsyn till i planen. I de delarna som omfattas av "J, Industri", dvs. huvuddelen av planområdet, tillåter man en nockhöjd på hela 22 m. I den kvartersmark som ligger närmast deras fastigheter och som tillåter "Verksamheter utom handel med skrymmande varor" samt "Kontor", tillåter man en nockhöjd om 12 m. Från början omfattade detaljplanen även deras fastigheter (dock inte E) och dessa skulle då ges en större byggrätt i höjd än vad de har i dag, 7 m jämfört med 3,5 m. Man skulle på så sätt, menade kommunen, få en naturlig avtrappning från 22 m, via 12 m, till slutligen 7 m. I och med att deras fastigheter kom att utgå ur planen har de dock kvar sin gamla byggrätt om 3,5 m. Idéen om en "naturlig avtrappning" är således rubbad. Oavsett detta är 22 respektive 12 m alldeles för högt och att det kommer att te sig alltför dominerande i landskapsbilden. Exakt hur dominerande är dock svårt att föreställa sig, eftersom det saknas vettiga illustrationer t.ex. på hur bebyggelsen kommer att te sig från deras bostadshus. Illustrationen i planbeskrivningen framstår som synnerligen förenklad och är egentligen helt intetsägande när det kommer till att bedöma hur byggnationen kommer te sig från deras fastigheter. Bristen på bra illustrationer gör att det inte på ett tillräckligt bra sätt går att bedöma detaljplanens påverkan på såväl deras enskilda intresse som på det allmänna intresset i 2 kap. 6 § PBL.

Skyddsvärda arter

Enligt den naturvärdesinventering som genomförts har man inom planområdet hittat åtta naturvårdsarter och enligt Artdatabankens databaser återfinns ytterligare två. Särskilt nämns de sällsynta åkerogräsen åkerfibbla och kavelhirs. Åkerfibblan är enligt inventeringen minskande och en allt mer sällsynt art. Vidare omnämns särskilt fynden av mattlumner, som är fridlyst enligt Artskyddsförordningen. Sex rödlistade arter har noterats; den akut hotade skogsalmen, åkerfibbla och stare som är sårbara samt de nära hotade arterna kavelhirs, ängspiplärka och sånglärka. Vidare finns, som nämnts ovan, i recipienten Smedjeån rödlistade arter som ål, havsnejonöga och

flodpärlmussla. Detaljplanens MKB anger att exploateringen av området enligt planen innebär en stor förändring av naturmiljön och att planen bedöms få "stora negativa konsekvenser för naturmiljön". Åkerfibblan, som i MKB:n anges vara "den markant mest betydelsefulla" av de skyddsvärda arterna som förekommer i området, kommer till stora delar att försvinna. Synen på hanteringen av skyddade arter har kommit att förändras, i och med ett förhandsavgörande från EU-domstolen den 4 mars 2021 (C-473/19 och C-474/19), som rörde tolkningen av art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet i förhållande till Skogsstyrelsens praxis. Domstolen underkände Skogsstyrelsens praxis och menade att artskyddet även gäller arter som har uppnått en gynnsam bevarandestatus och att förbuden enligt fågeldirektivet inte endast omfattar arter som är hotade. Rättsfallet rörde just skogsbruk men uttalandena från domstolen är generella och tillämpliga även på t.ex. nu aktuell situation då ett område ska detaljplaneras för exploatering. Avgörandet bör tolkas som att direktivens förbud aktualiseras inte bara om en hel population av en skyddad art påverkas, utan att det räcker att en individ från en skyddad art störs eller skadas. Sverige har felaktigt haft överseende med negativ påverkan på skyddade arter, med argumentet att arten som sådan inte hotas. Det synsätt som EU-domstolen nu ger är således nytt och återspeglas inte i nu aktuell detaljplan. Sammantaget anser de att naturvärdena i området är sådana att planen i dess nuvarande utformning inte borde ha antagits. I vart fall måste man ytterligare analysera vilken påverkan som den kraftiga exploateringen kan få på arter och naturvärden inom och utanför planområdet.

Trafiksituationen

Trafiksituationen är svårbedömd, eftersom trafikmängderna kan variera kraftigt beroende på vilka verksamheter som etablerar sig inom området. Detta gör det generellt sett svårt att få en klar och tydlig bild av vilka trafikmängder som det kan bli fråga om. Vid en bedömning måste använda sig av ett worst case scenario, dvs. utgå från den maximalt tänkbara trafikbelastningen. Trafiken kommer enligt planbeskrivningen att ledas in från väg 24 och ner till planområdet. Man har därvid konstaterat att rondellen på väg 24, invid E6:an, är hårt belastad redan i dag och att åtgärder därför måste vidtas. Kommunen har i planbeskrivningen angivit att man vid

belastningsberäkningen för rondellen utgått från att all infartstrafik till området kommer gå den vägen, men att "i praktiken kommer en del av trafiken dock gå på länsväg 518 och det skulle avlasta cirkulationsplatsen". Kommunen utgår således från att väg 518 kommer att nyttjas för infart till industriområdet och detta är också helt naturligt, sett till hur vägnätet ser ut. Det sannolika är att en ganska stor mängd trafik kommer ta sig från Laholm på väg 24 och, i stället för att köra ända fram till cirkulationsplatsen, köra ner på väg 518. Detsamma gäller självklart för den trafik som kommer från de södra delarna av kommunen, såsom Skottorp. Den trafiken kommer i många fall att nyttja väg 518 i stället för att köra ut på E6:an och runda området på det sättet. Detta gäller såväl för de som har sina arbetsplatser inom planområdet som besökare, transporter m.m. Någon kollektivtrafiklösning synes inte finnas till och från området. I detaljplanen saknas analyser för vad planen får för påverkan på väg 518. Detta är helt oacceptabelt vid beaktande av att vägen går precis utanför deras fastighetsgränser och bostäder. Belastningen och trafikosäkerheten på väg 518 kommer vidare att öka efter det att den nya detaljplanen för E har realiserats med ytterligare bostäder. Cirkulationsplatsen på väg 24 kom att tas med i detaljplanen eftersom såväl länsstyrelsen som Trafikverket krävde detta, man ansåg att konsekvenserna för cirkulationsplatsen måste utredas. Detsamma borde gälla även för väg 518, konsekvenserna även för denna väg måste utredas inom ramen för detaljplanen. Som nu är går inte att bedöma om planen uppfyller kraven på god trafikmiljö i t.ex. 2 kap. 5 och 6 §§ samt 8 kap. 9 § PBL och det går heller inte att bedöma om trafiksituationen blir sådan att de kommer drabbas av betydande olägenheter av den. Det bristfälliga underlaget härvid ska medföra att planen upphävs.

Störningar

Enligt planbeskrivningen kan deras fastigheter komma att påverkas av buller från trafik och verksamheter inom planområdet. Vidare anges att osäkerheter kring hur området kommer att utformas och vilka verksamheter som etableras där försvårar beräkningarna kring den framtida bullersituationen. Vad gäller buller inifrån planområdet är slutsatsen i planbeskrivningen i mångt och mycket att det finns "goda möjligheter till att bevara en god ljudmiljö när planområdet har byggts ut" och att

om riktvärdena ändå överskrids så är utgångspunkten att åtgärder ska ske inom fastigheten för bullerkällan och att verksamhetsutövaren ansvarar för detta. Detta är dock inte tillräckligt. Industribeteckningen tillåter alla typer av industriverksamhet och så som anges i MKB:n är skyddsavstånd på 500 m eller mer inte orimligt när alla typer av verksamheter är tillåtna. Det avståndet kommer man understiga kraftigt i detta fall. Enligt 2 kap. 5 § PBL ska det vid planläggning vara klarlagt att bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till möjligheterna att förebygga bl.a. bullerstörning. Så är inte fallet här. Till detta ska läggas bullret från trafiken. I planbeskrivningen anges att deras bostäder kommer utsättas för trafikbuller från tre källor: E6:an, fortsättningen av Idévägen och fortsättningen av Teknikvägen. Väg 518, som kommer få en ökad trafikmängd, borde vara med i beräkningen. Som nu är fallet ger inte planbeskrivningen en rättvisande bild av den bullersituation som de kommer att drabbas av. Sammantaget känner de sig inte trygga med planens beskrivning av bullersituationen. Den är behäftad med stora osäkerheter och man synes inte ha räknat med det ökade trafikbullret från väg 518. Mot bakgrund av detta går det inte att med tillräcklig säkerhet säga att aktuell detaljplan är i överensstämmelse med regleringen i 2 kap. 5 § PBL.

Påverkan på dem som fastighetsägare

I alla detaljplaner måste man enligt 2 kap. 1 § PBL ta hänsyn till allmänna och enskilda intressen. I 4 kap. 36 § samma lag har man förtydligat detta med att en detaljplan måste vara utformad med skälig hänsyn till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande. Vidare får inte en detaljplan antas om den kan antas komma att medföra betydande olägenheter för omgivningen. Så som angivits ovan brister detaljplanen i flera avseenden som direkt berör dem. Det är inte säkerställt hur dagvattnet ska tas om hand vid extrem nederbörd, något som kan komma att drabba dem vars fastigheter ligger nedströms. Vidare är det inte utrett eller redovisat hur trafiken kommer att bli på väg 518 och det är heller inte redovisat hur bebyggelsen inne i planområdet kommer att te sig från deras bostäder. Sammantaget har de inte tillräcklig kunskap för att kunna bilda sig en uppfattning om graden av olägenheter som de kommer att drabbas av. Detta är inte acceptabelt och ska leda till att detaljplanen upphävs.

Föreningen **Den Goda Jorden** har yrkat att detaljplanen ska upphävas och har anfört i huvudsak följandet till stöd för sin talan.

I översiktsplanen för Laholms kommun anges att "Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks. Kommunens profil som ekokommun ska stärkas genom en resurshushållande inställning till markanvändning i fråga om jordbruk, skogsbruk och energiproduktion." Kommunen refererar i miljökonsekvensbeskrivningen vidare till 3 kap. 4 § miljöbalken: "Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Denna bestämmelse ska kommunerna tillämpa vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt plan- och bygglagen." Den Goda Jorden anser att detaljplanen saknar den "resurshushållande inställning till markanvändning" som kommunen anser sig ha, och planen innehåller heller inte den prövning mot 3 kap. 4 § miljöbalken som kommunen är skyldig att genomföra. "Att annan mark tas i anspråk" måste förstås som att annan mark än brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk. De alternativa lokaliseringsskjönheter som kommunen anger ligger också på brukningsvärd jordbruksmark. Detaljplanen är därför inte förenlig med reglerna om skydd för brukningsvärd jordbruksmark. MKB:n saknar en utredning av alternativa lokaliseringsskjönheter för den planerade industriverksamheten, som på ett klagörande sätt belyser vilka för- och nackdelar som från allmän synpunkt föreligger för några andra områden. Kommunen anser uppenbarligen att industrietablering nödvändigtvis måste ske i anslutning till väg E 6. Den Goda Jorden menar däremot att det inte kan anses vara ett väsentligt samhällsintresse att industriell verksamhet måste ske i direkt anslutning till stora trafikleder. Även om området finns upptaget i översiktsplanen, "Framtidsplan 2030 - översiktsplan för Laholms kommun", som bostads-, service och kontorsändamål, har rättsläget skärpts och förtydligats sedan planen antogs vilket framgår av

de prejudicerande domar som under de senast åren har avgjorts av Mark- och miljööverdomstolen.

Laholms kommun har bestridit bifall till överklagandena och har hänvisat till framtagna detaljplanehandlingar och utredningar. Kommunen har anfört bl.a. följande till utveckling av sin talan.

Mark- och miljööverdomstolens dom i mål P 514-20 bedöms i många avseenden motsvara aktuellt ärende. Mark- och miljööverdomstolen gör bedömningen att intresset av att kunna lokalisera bostäder och arbetsplatsen nära varandra och att skapa en lämplig teknisk försörjning ska ses som ett väsentligt samhällsintresse. Kommunen gör samma bedömning och menar på att dessa aspekter är än större i aktuellt ärende där 400 - 700 arbetstillfällen ges. Mark- och miljööverdomstolen anser vidare att en utökning av befintligt industriområde utgör ett starkt skäl för valet av lokalisering. Därutöver talar jordbruksmarkens begränsade brukningsförutsättningar och möjligheten att nyttja befintlig infrastruktur också för valet av lokalisering.

Länsstyrelsen Halland konstaterar i sitt samrådsyttrande att planområdet består av jordbruksmark, som är av nationell betydelse och endast får tas i anspråk för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse. Länsstyrelsen ställer inga vidare krav och får således anses instämma i kommunens bedömning om att föreslagen markanvändning utgör ett väsentligt samhällsintresse samt att frågan om lokaliseringsalternativ är tillräckligt utredd. Länsstyrelsen har vidare beslutat om att bifalla kommunens ansökan om biotopskyddsdispens och anger följande: *Som särskilda skäl för dispens uppges att utbyggnaden av området har ett stort ekonomiskt värde för kommunen och skapar dessutom 400-700 nya arbetstillfällen. Med hänsyn till kommunens tidigare ställningstaganden om exploatering i översiktsplanen och ökade arbetstillfällen, bedöm[s] exploateringen inom aktuell detaljplan vara av stort allmänt intresse.*

Jordbruksmarkens brukningsvärde

Inom aktuellt område består jordlagren överst av ett sandlager med en mäktighet på 2,5 - 3,0 meter, som på grund av urlakning är näringsfattigt. Marken är under stor

del av året blöt på grund av höga grundvattennivåer och enligt brukare svårödlad. Då den sandiga marken har en låg vattenbindande förmåga så är problematiken den motsatta vid torr väderlek och kräver extra bevattning. Den nedlagda deponin inom planområdet har i dagsläget ingen aktiv förorenings-spridning till grundvattnet, men spridning till grundvattnet och därmed jordbruksmarken kan inte uteslutas i framtiden. Detaljplanen säkerställer genom planbestämmelser sanering av deponin och skapar både incitament och ekonomiska resurser för att genomföra en fullständig sanering.

Befintlig infrastruktur

Halva detaljplaneområdet är enligt gällande detaljplan planlagd för industriändamål. Detaljplanen ianspråktar således hälften så mycket mark som alternativa lokaliseringar med motsvarande samhällsnytta. Detaljplanen möjliggör en sammanhållen VA-infrastruktur och en effektivare rening av spill- och dagvatten för hela industriområdet. Föreslagen utbyggnad tar vara på tidigare gjorda och kommande infrastruktursatsningar avseende utbyggnad av infartsled till industriområdet och E6:ans på- och avfartsområde.

Kommunens översiktsplan

Detaljplanen frångår till viss del översiktsplanen avseende den exakta gränsdragningen för Mellby industriområde och processen har därför genomförts med ett utökad förfarande. Avseende ianspråktagande av jordbruksmark går dock detaljplanen till fullo i linje med översiktsplanen.

Utifrån översiktsplanens utvecklingsstrategier och förslag på markanvändning ska verksamhetsområdet lokaliseras med god tillgång till övergripande infrastruktur, främst genom utveckling av befintliga verksamhetsområden. Bedömningen i översiktsplanens miljökonsekvensbeskrivning är att bostadsförsörjning och näringslivsutveckling är väsentliga samhällsintressen som måste beaktas. Att helt undvika ianspråktagandet av jordbruksmark ser kommunen därför inte som ett alternativ då det skulle innebära att samhällen inte kan utvecklas eller bibehålla ett befolkningsunderlag för olika typer av service. Kommunens avvägning är därför bland annat att

jordbruksmark av de högsta klasserna ska undvikas och att den mark som ianspråk-
tas ska nyttjas så effektivt som möjligt samt att kollektivtrafik och redan gjorda
sambandsinvesteringar ska tas till vara.

Lokaliseringsalternativ

Lokaliseringsalternativen som i detaljplanen vägs mot varandra är hämtade från ut-
pekade områden i kommunens översiktsplan. För att ge alternativen som inte behö-
ver ianspråkta jordbruksmark bästa möjliga förutsättningar så har vissa platsbundna
nackdelar frånsetts. Exempelvis att utpekat område i Knäred delvis ligger inom
strandskyddat område och kan ha en viss negativ påverkan på vattenmiljöerna och
miljökvalitetsnormerna. Eller att utpekat området i Hishult ianspråkta jordbruks-
mark. Redan i översiktsplanprocessen har en avvägning behövt göras kring vilken
mängd verksamheter som är rimligt i de östra delarna av kommunen. Ett av de tidigt
föreslagna verksamhetsområdena i Knäred avfärdades med anledning av att efter-
frågan på verksamhetsmark i orten är begränsad. Kommunen bibehåller sin bedöm-
ning om att vald lokalisering är den bästa utifrån avvägningen mellan samhällsnytta
och ianspråktagande av jordbruksmark.

DOMSKÄL

Allmänna utgångspunkter för mark- och miljödomstolens prövning

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten
(se 1 kap. 2 § plan- och bygglagen [2010:900]; PBL). Det är alltså kommunen som,
inom vida ramar, avgör hur bebyggelsemiljön ska utformas i kommunen. Den myn-
dighet som prövar ett överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en de-
taljplan ska endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel
på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna (se
13 kap. 17 § PBL). Om myndigheten vid prövningen finner att beslutet strider mot
en rättsregel ska beslutet upphävas i sin helhet. Annars ska beslutet fastställas i sin
helhet. Delvis upphävande eller ändringar av beslutet får endast göras om kommu-
nen har medgett det eller om det är fråga om ändringar av ringa betydelse.

Domstolens prövning stannar i många fall vid en bedömning av om ett beslut att anta eller ändra en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som reglerna i PBL ger kommunen. Vid bedömningen ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen (se 2 kap. 1 § PBL). Vid en avvägning mellan dessa intressen ska skälig hänsyn tas till bl.a. befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande (se 4 kap. 36 § PBL). De avvägningar som kommunen har gjort mellan olika samhällsintressen blir, om kommunen har hållit sig inom sitt handlingsutrymme, inte föremål för överprövning (se Mark- och miljööverdomstolens avgörande MÖD 2014:12).

Det är framförallt om en kommun i sin bedömning gjort en felaktig avvägning mellan motstående enskilda intressen eller motstående enskilda och allmänna intressen eller om kommunen förfarit formellt felaktigt vid handläggningen av planärendet som ett upphävande av detaljplanebeslutet blir aktuellt (se prop. 2009/10:215 s. 88 samt Mark- och miljööverdomstolens avgörande MÖD 2014:12). Prövningen avser inte om kommunen valt den mest optimala lösningen utan endast om den valda lösningen uppfyller lagens krav.

I de fall då enskilda åberopar allmänna intressen föreligger inte något hinder av processuell natur mot att en överinstans vid prövningen av en enskild persons överklagande i ett planärende beaktar de allmänna intressen som enligt den klagande står emot planen. Vissa allmänna intressen, såsom miljö kvalitetsnormer, riksintressen, hälso- och säkerhetsfrågor samt frågor kring risker för olyckor bevakas dock i första hand av länsstyrelsen i myndighetens funktion som regional planmyndighet under planprocessen och genom möjligheten till överprövning av kommunens beslut att anta en detaljplan (se 11 kap. 10 och 11 §§ PBL). Länsstyrelsen i Hallands län har den 20 april 2021 beslutat att inte överpröva kommunens antagandebeslut.

Brukningsvärd jordbruksmark

Enligt 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän

synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Med begreppet brukningsvärd jordbruksmark avses mark som med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion (se prop. 1985/86:3 s. 158).

I förevarande mål omfattar planområdet en yta på drygt 60 ha som i huvudsak består av brukningsvärd jordbruksmark och som planeras att tas i anspråk för att utöka befintligt verksamhetsområde och tillskapa större sammanhängande industrifastigheter.

Den norra delen av planområdet, som utgör ungefär halva området, benämns etapp 2 i planbeskrivningen och är sedan tidigare detaljplanelagd för industri, kontor, lager och handel. Mark- och miljödomstolen konstaterar att bestämmelsen om brukningsvärd jordbruksmark i 3 kap. 4 § miljöbalken inte utgör hinder mot antagandet av en ny detaljplan i denna del eftersom den aktuella marken redan genom tidigare detaljplan bestämdes till annat ändamål än jordbruk, se Mark- och miljööverdomstolens dom den 15 juni 2021 i mål P 6258-20.

Vad gäller den södra delen av planområdet bedömer mark- och miljödomstolen att utbyggnaden av det befintliga verksamhetsområdet på brukningsvärd jordbruksmark tillgodoser ett väsentligt samhällsintresse mot bakgrund av att ett stort antal arbetsplatser därmed kan lokaliseras med relativt korta avstånd till bostäder och att befintlig infrastruktur kan utnyttjas (se prop. 1985/86:3 s. 53).

Detaljplanen har ett visst stöd i kommunens översiktliga planering, Framtidsplan 2030, i och med att området där redovisas som detaljplanerat utbyggnadsområde för verksamheter i norr respektive förslag till i huvudsak utbyggnadsområde för bostäder, service och kontor i söder. I detaljplanens planbeskrivning och miljökonsekvensbeskrivning görs överväganden av alternativa lokaliseringar. Till stöd för att ta i anspråk den aktuella marken anges bl.a. att en utökning av Mellby industriområde innebär möjlighet att använda befintlig infrastruktur i form av infartsled, väg-

och VA-nät och att alternativet ligger nära kommunens största orter och har bra möjligheter för att skapa korta avstånd mellan bostad och arbetsplats.

Domstolen bedömer att kommunen på ett tillräckligt sätt har redovisat alternativ till den i planen föreslagna lokaliseringen och att kommunens beslut att anta detaljplanen inte strider mot 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken.

Anpassning till omgivningen

Av 2 kap. 6 § PBL följer att vid planläggning ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till bl.a. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan, skydd mot trafikolyckor samt trafikförsörjning och behovet av en god trafikmiljö.

Fastighetsägarna som överklagat detaljplanen har framfört synpunkter på att byggnaderna inom planområdet blir för höga och dominerande och därmed inte är anpassade till landskapet och den omgivande bebyggelsen. De har också angett att illustrationerna i planbeskrivningen är otillräckliga.

Mark- och miljödomstolen noterar planområdets läge i ett öppet jordbrukslandskap intill E6:an och att en utbyggnad av området kommer att påverka landskapsbilden, särskilt sett från den närmaste omgivningen. I planen tas viss hänsyn till påverkan på landskapsbilden genom att marken närmast E6:an inte får förses med byggnad och att byggnaderna närmast bostäderna i öster ges en lägre nockhöjd än övriga byggnader inom planområdet. Vad gäller illustrationer av planerad bebyggelse finns en hänvisning i planbeskrivningen till framtagna illustrationer i miljökonsekvensbeskrivningen.

Domstolen bedömer att det i detaljplanen har tagits tillräcklig hänsyn till byggnationens påverkan på landskapsbilden och att denna påverkan redovisats på ett acceptabelt sätt i planhandlingarna. Domstolen finner inte skäl att häva detaljplanen på denna grund.

Föroreningar och dagvattenhantering

Klagandena har anfört att planen inte visar att en godtagbar dagvattenhantering är säkerställd.

Domstolen noterar att en dagvattenutredning har gjorts för planområdet och bedömer att frågorna är väl belysta i planbeskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen. Det anges bl.a. i planbeskrivningen att dagvattensystemet ska utformas med en sådan kapacitet att det kan samla upp, fördröja och rena dagvattnet innan det släpps ut i Smedjeån. Föroreningsmängderna i dagvattnet kommer att variera beroende på vilka verksamheter som etablerar sig i området, men detta ska enligt planbeskrivningen följas upp i samband med kommande bygglovs- och tillståndsprövningar samt vid tillsyn av verksamheter och dagvattensystem. På detaljplanens plankarta redovisas också områden inom vilka marken är avsedd för omhändertagande av dagvatten.

Domstolen bedömer att dagvattenhanteringen har utretts och belysts på ett tillräckligt sätt under planprocessen och finner inte att det på denna grund finns skäl att upphäva detaljplanen.

Skyddsvärda arter

Klagandena har anfört att det finns skyddsvärda arter inom planområdet och att naturvärdena i området är sådana att planen inte borde ha antagits.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att en naturvärdesinventering har tagits fram i samband med planarbetet och att denna är utförligt redovisad i miljökonsekvensbeskrivningen och planbeskrivningen. Enligt planbeskrivningen ska ett drygt 20 meter brett parkmarksområde i öst-västlig riktning säkerställa ett gynnande av befintlig flora. Av kommunens kommentarer i granskningsutlåtandet, sidan 7, framgår vidare att de mest bevarandevärda arterna har hittats i parkstråkets västra del. Det nämns också i planbeskrivningen att om t.ex. den fridlysta mattlummern skulle på-

verkas så gäller att det krävs dispens från artskyddsförordningen. Domstolen har noterat att beslut om dispens från biotopskyddsbestämmelserna avseende en allé och en åkerholme inom planområdet har fattats av länsstyrelsen den 7 oktober 2020.

Sammantaget finner domstolen att frågorna kring naturvärden och artskydd är tillräckligt redovisade i planhandlingarna och att det inte framkommit tillräckliga skäl för att på denna grund upphäva kommunens antagandebeslut.

Olägenheter - påverkan på närliggande fastigheter

Av 2 kap. 9 § PBL följer att planläggning av mark- och vattenområden samt lokalisering, placering och utformning av bl.a. byggnadsverk inte får ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket kan medföra en sådan påverkan på grundvattnet eller omgivningen i övrigt som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt. Vad som ska ses som en betydande olägenhet i den mening som avses i 2 kap. 9 § PBL ska bedömas bl.a. med utgångspunkt i ett områdes karaktär och förhållandena på orten.

Klagande fastighetsägare har framfört att deras fastigheter kan komma att påverkas av ökade trafikmängder och buller från trafik och verksamheter inom planområdet, vilket kan leda till betydande olägenheter för deras del.

Mark- och miljödomstolen noterar att en trafikutredning har tagits fram inom ramen för kommunens planarbete och att såväl trafik- som bullerfrågorna är redovisade och väl belysta i planbeskrivningen. På plankartan har områden för bullerskydd redovisats mellan bostäderna i öster och planområdets kvartersmark. Närmast bostäderna är det enligt detaljplanens reglering vidare endast kontor och icke-störande verksamhet som tillåts på kvartersmarken.

Domstolen ifrågasätter inte att detaljplanen i vissa avseenden kan komma att innebära olägenheter för grannar då tidigare obebyggd mark möjliggörs för bebyggelse. Domstolen bedömer dock inte att det framkommit att det skulle bli en sådan påverkan för klagandena att det skulle innebära en betydande olägenhet i den mening

som avses i 2 kap. 9 § PBL. Domstolen anser att det som klagandena har anfört, vid en avvägning mellan deras enskilda intressen och de intressen som planen syftar till att tillgodose, inte utgör tillräckliga skäl för att upphäva antagandebeslutet.

I övrigt och sammanfattningsvis

Mark- och miljödomstolen bedömer sammantaget att kommunen har handlagt plan- ärendet på ett formellt riktigt sätt och att antagandebeslutet inte strider mot någon bestämmelse i plan- och bygglagen på sätt som anförts av klagandena eller som framgår av omständigheterna och som skulle motivera ett upphävande av kommunens beslut. Kommunen har hållit sig inom det handlingsutrymme som plan- och bygglagen ger. Det anförda innebär att överklagandena ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 7 januari 2022

Göran Stenman

Hans Ringstedt

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Göran Stenman, ordförande, och f.d. tekniska rådet Hans Ringstedt.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.